

ALLMÄNNA RÅD

RFV REKOMMENDERAR 1986:4

Frivillig sjukpenningförsäkring enligt lagen om allmän försäkring (AFL)

Innehåll

Inledning	7
Villkor för att få teckna frivillig sjukpenningförsäkring	8
Sjukpenningens storlek	9
Nyteckning av försäkring	9
Hemmamakeförsäkrade	10
Karenstid	11
Tidigare sjukdomar	12
Ansökan	14
Ändring av försäkringen	15
Avgifter	17
Försäkringens upphörande	19
Samordning med andra försäkringar	20

Förkortningar

Förord

Inledning

---

3 kap 1, 4 och 5 §§ samt 21 kap 1 § lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL) i tidigare och nu gällande lydelse

Punkt 6 i övergångsbestämmelserna till lagen (1985:87) om ändring i AFL

Äldre regler

Enligt de bestämmelser i lagen om allmän försäkring (AFL) som gällde in- till utgången av år 1985 var en s k hemmake obligatoriskt försäkrad för en sjukpenning på 8 kronor per dag.

Hemmake och även studerande kunde teckna en frivillig sjukpenning- försäkring. Man kunde försäkra sig för högst 20 kronor per dag inklusive eventuell obligatorisk sjukpenning.

Nya regler

Nya regler om frivillig sjukpenningförsäkring gäller fr o m den 1 januari 1986. Hemmake, studerande och andra med ingen eller låg förvärvsin- komst erbjuds ett förbättrat försäkringsskydd.

Hemmakeförsäkrade

Hemmakeförsäkringen behålls för den som vid utgången av år 1985 om- fattades av denna försäkring. Enligt övergångsbestämmelserna skall hem- makeförsäkringen upphöra att gälla, om den försäkrade tecknar en frivil- lig sjukpenningförsäkring enligt de nya reglerna. Den upphör också att gälla om den försäkrades förhållanden ändras på ett sådant sätt att han inte längre har rätt att tillhöra försäkringen. Detta innebär att försäkringen upphör ex- empelvis om en hemmake utan barn blir änka. Den upphör också om den hemmakeförsäkrade får en sådan förvärvsinkomst att han på grund härav blir obligatoriskt försäkrad för sjukpenning. För att få rätt till sjukpenning från den obligatoriska försäkringen krävs enligt AFL att man har en beräk- nad årlig inkomst av förvärvsarbete på minst 6.000 kronor.

Äldre regler för hemmakeförsäkring

Enligt övergångsbestämmelserna skall AFL:s regler vid utgången av år 1985 tillämpas även i fortsättningen för de hemmakeförsäkrade. Sjukpenning för hemmakeförsäkrad skall även vid sjukhusvård utges med 8 kronor per dag. Ändring av hemmakeförsäkringen skall enligt huvudregeln ske så snart anledning till ändringen uppkommit. Om hemmakeförsäkringen skall upphöra därför att den försäkrades make eller någon med vilken den försäkrade varit gift eller har eller har haft barn med avlider, skall ändringen dock ske vid fjärde månadskiftet efter dödsfallet.

Villkor för att få teckna frivillig sjukpenningförsäkring

---

21 kap 1 och 3 §§ AFL

3 § förordningen (1985:733) om frivillig sjukpenningförsäkring hos allmän försäkringskassa

---

Enligt AFL får frivillig försäkring tecknas av den som uppfyller följande villkor:

- är inskriven hos en allmän försäkringskassa
- är under 55 år
- inte har någon sjukpenning eller har en sjukpenning under 60 kronor per dag
- inte har hel ålders- eller hel förtidspension

Åldersgränsen på 55 år gäller vid nyteckning av försäkring. Den som redan har en frivillig försäkring anses inte nyteckna en försäkring om han ändrar försäkringsbeloppet. Se vidare under avsnittet ÄNDRING AV FÖRSÄKRINGEN.

Även den som inte kan anses ha god hälsa får teckna försäkringen.¹ Enligt förordningen gäller emellertid försäkringen inte för den eller de sjukdomar man har eller har haft innan försäkringen trätt i kraft. Ersättning betalas inte ut vare sig för sjukdom som inträffat innan försäkringen börjat gälla eller för en sjukdom som har ett uppenbart samband med en tidigare sjukdom. Samband anses inte föreligga om den försäkrade därefter varit normalt arbetsför under minst två år i följd. Se vidare under avsnittet TIDIGARE SJUKDOMAR.

¹ Se prop. 1984/85:78 om förbättringar inom föräldraförsäkringen, havandeskapspenningen och vissa regler inom sjukpenningförsäkringen, s 97–98

Sjukpenningens storlek

Nyteckning av försäkring

---

3 kap 1 §, 4 kap 6 § och 21 kap 1 § AFL

Punkt 3 i övergångsbestämmelserna till förordningen (1985:733) om frivillig sjukpenningförsäkring

Anvisningarna till 21, 28 och 32 §§ kommunalskattelagen (1928:370)

Sjukpenning

För att få rätt till sjukpenning från den obligatoriska försäkringen krävs enligt AFL att man har en beräknad årlig förvärvsinkomst som uppgår till minst 6 000 kronor. Den som inte har någon obligatorisk sjukpenning får enligt AFL försäkra sig för en frivillig sjukpenning som uppgår till lägst 20 kronor per dag och högst till garantinivån inom föräldraförsäkringen, för närvarande 60 kronor per dag.

Sjukpenningtillägg

Den som har rätt till en obligatorisk sjukpenning som understiger garantinivån (60 kronor) får teckna en frivillig försäkring som ett tillägg till sin obligatoriska försäkring. Sjukpenningtillägget får enligt AFL tillsammans med den obligatoriska sjukpenningen uppgå till lägst 20 kronor per dag och högst till garantinivån (60 kronor per dag).

Skattefri

Av skattelagstiftningen följer att den frivilliga sjukpenningen eller sjukpenningtillägget inte skall beskattas.

Försäkring före 1 januari 1986

Den som vid utgången av år 1985 hade ett frivilligt försäkringsbelopp under 20 kronor får enligt förordningen behålla detta belopp, om han så önskar.

Hemmamakeförsäkrade

---

3 kap 1 §, 4 kap 6 § och 21 kap 1 § AFL

Punkt 6 i övergångsbestämmelserna till lagen (1985:87) om ändring i AFL

Punkt 3 i övergångsbestämmelserna till förordningen (1985:733) om frivillig sjukpenningförsäkring

---

Sjukpenning för enbart hemmamakeförsäkrade

Den som vid utgången av år 1985 var försäkrad enbart som hemmamake kan enligt övergångsbestämmelserna välja mellan att behålla hemmamakeförsäkringen eller att teckna en ny frivillig sjukpenningförsäkring. Han får enligt AFL försäkra sig för en frivillig sjukpenningförsäkring. Han får enligt AFL försäkra sig för en frivillig sjukpenning som uppgår lägst till 20 kronor per dag och högst till garantinivån in föräldraförsäkringen (60 kronor per dag). Om han tecknar en frivillig sjukpenningförsäkring upphör hemmamakeförsäkringen enligt övergångsbestämmelserna att gälla.

Sjukpenning för hemmamake med frivillig försäkring

En hemmamakeförsäkrad kan enligt äldre bestämmelser i AFL ha försäkrat sig för ett frivilligt sjukpenningtillägg om högst 12 kronor per dag. Enligt övergångsbestämmelserna får han behålla denna försäkring oförändrad, om han så önskar. Detta betyder att man har rätt till ersättning från den frivilliga försäkringen även om hemmamakeförsäkringen upphör.

Exempel

En hemmamakeförsäkrad kvinna har vid utgången av år 1985 ett frivilligt sjukpenningtillägg på exempelvis 12 kronor. Hon får behålla detta sjukpenningtillägg även i fortsättningen, om hon inte ansöker om en högre frivillig försäkring enligt de nya bestämmelserna. Om hemmamakeförsäkringen upphör exempelvis därför att hon blir änka, har hon ändå rätt att behålla sin frivilliga sjukpenningförsäkring med 12 kronor per dag.

Beträffande rätten för andra än hemmamakeförsäkrade att behålla frivillig sjukpenningförsäkring under 20 kronor, se vidare under avsnittet ÄNDRING AV FÖRSÄKRINGEN.

Karenstid

---

3 kap 11 och 14 §§ samt 21 kap 1 § AFL

10 § förordningen (1985:733) om frivillig sjukpenningförsäkring

1–6 §§ Riksförsäkringsverkets (RFV:s) föreskrifter (RFFS 1988:2) om sjukpenning-
ärenden m m

Den försäkrade kan enligt AFL välja försäkring utan karenstid med en karenstid av 3 eller 30 dagar. Den som fyllt 55 år kan inte förkorta sin karenstid. Se vidare under avsnittet ÄNDRING AV FÖRSÄKRINGEN.

20-dagarsregeln

Ifråga om sjukfall som inträffar inom 20 dagar efter föregående sjukperiods slut skall bestämmelserna i AFL om karenstid tillämpas. Om en sjukperiod börjar inom 20 dagar efter föregående sjukperiods slut, skall således vid beräkning av karenstiden de båda perioderna anses som en sjukperiod.

Exempel

En försäkrad med 30 dagars karenstid sjukanmäler sig exempelvis den 3 januari och är frisk fr o m den 15 januari. Den 27 januari insjuknar han på nytt och är sjuk t o m den 20 februari. Sjukpenning kan då utges fr o m den 14 februari.

Läkarintyg

Reglerna för läkarintyg i RFV:s föreskrifter skall tillämpas. Den som har försäkring utan karenstid eller med 3 dagars karenstid skall alltså enligt huvudregeln visa läkarintyg fr o m sjunde dagen, anmälningsdagen oräknad. Den som har 30 dagars karenstid skall visa läkarintyg fr o m den 31:a dagen, dvs den första dagen för vilken ersättning kan erhållas.

Tidigare sjukdomar

---

3 § förordningen (1985:733) om frivillig sjukpenningförsäkring

---

Även en försäkrad som inte kan anses ha god hälsa kan få ett försäkrings-skydd vid sjukskrivning, men ersättning från försäkringen får inte utges för sjukdom som inträffat innan försäkringen blivit gällande. Däremot gäller försäkringen för andra sjukdomar eller skador.²

Bestämmelserna reglerar två olika situationer, dels då den försäkrade har en viss sjukdom när försäkringen blir gällande, dels då en senare inträffad sjukdom har ett uppenbart samband med en tidigare sjukdom som inträffat och avslutats innan försäkringen blivit gällande. Samband anses inte finnas om den försäkrade därefter varit normalt arbetsför under en tvåårsperiod.

Bevakning

För att försäkringskassan i framtiden skall kunna avgöra om ett inträffat sjukdomsfall har samband med en tidigare sjukdom, måste den försäkrade vid ansökan om frivillig sjukpenningförsäkring uppge vilka sjukdomar han har eller har haft under närmast föregående tvåårsperiod. Om den försäkrade senare sjukanmäler sig när försäkringen gäller, borde kassan egentligen utreda om den anmälda sjukdomen har något samband med någon av de sjukdomar som uppgivits i ansökan. Sådana utredningar i varje enskilt ärende skulle dock bli alltför administrativt betungande för kassan. Därför *rekommenderar* RFV att kassan redan vid ansökningstillfället prövar om den sjukdom (eller de sjukdomar) som den försäkrade har eller har haft är av sådan art att det kan bli fråga om att pröva ersättningsrätten om en liknande sjukdom senare anmäls till kassan. I detta fall bör kassan besluta om en automatisk bevakning, vilken används som impuls till utredning vid ett senare anmält sjukdomsfall.

Om kassan beslutar att den försäkrades rätt till sjukpenning vid framtida ersättningsärenden kommer att prövas särskilt, underrättas den försäkrade om detta.

Enligt förordningen gäller att samband inte skall anses föreligga, om den försäkrade trots viss tidigare inträffad sjukdom varit normalt arbetsför i två år före det nya sjukdomsfall.

Uppenbart samband

Om den försäkrade insjuknar under tvåårsperioden bör samband med tidigare inträffad sjukdom anses föreligga endast om sambandet är uppenbart.

² Se prop. 1984/85:78 om förbättringar inom föräldraförsäkringen, havandeskapspenningen och vissa regler inom sjukpenningförsäkringen, s 97–98

RFV rekommenderar att för att ett uppenbart samband skall anses föreligga, bör detta i normalfallet kunna fastställas utan mera omfattande utredning hos försäkringskassan. Om en försäkrad t ex har ledgångsreumatism och sjukanmäler sig för ledvärk, bör sambandet kunna fastställas utan vidare utredning.

Normalt arbetsför

Regeln om att ny sjukdom skall anses föreligga om den försäkrade trots viss tidigare sjukdom därefter varit arbetsför i två år går tillbaka till bestämmelserna om förkortad karenstid för egenföretagare. I förarbetena till AFL sägs att om den försäkrade under avsevärd tid ej haft kännning av sjukdomen, bör ny sjukdom anses föreligga även om ett därefter inträffande sjukdomstillstånd skulle ha medicinskt samband med den tidigare sjukdomen.³

Den försäkrade behöver inte ha varit helt besvärsfri under tvåårsperioden, men sjukdomen får inte ha hindrat honom från att utföra arbete i normal omfattning. RFV rekommenderar att arbete i normal omfattning får anses innefatta några få kortare sjukdomsperioder. Bevakningen som läggs upp i samband med beviljande av försäkringen gäller i två år räknat från den dag då den försäkrade sist var arbetsförmögen i den sjukdom som bevakningen avser. Om den försäkrade inte tidigare varit arbetsförmögen på grund av sjukdomen (exempelvis kan sjukdomen första gången ha visat sig kort tid före ansökan om frivillig sjukpenningförsäkring) räknas bevakningen från den tidpunkt då sjukdomen först konstaterades av läkare.

Omprovning

30 dagar innan bevakningen upphör får kassan en impuls till omprovning av bevakningen. Av RFV:s rekommendation om bevakning följer att kassan nu bör besluta om försäkringen i fortsättningen skall gälla fullt ut eller med fortsatt bevakning. Vid utredningen bör observeras att det inte är säkert att försäkringskassan har fullständiga uppgifter om den försäkrades sjukdomsfall under tvåårsperioden. Den försäkrade har kanske inte anmält sådana sjukdomsfall som haft ett samband med den sjukdom han hade innan försäkringen blev gällande, eftersom han kan ha förutsatt att ersättning inte skulle ha utgetts. Efter utredningen underrättas den försäkrade om kassans ställningstagande.

Bedömning av arbetsförmågan

RFV rekommenderar att bedömningen av arbetsförmågan för försäkrade utan förvärvsarbete görs med hänsyn till den sysselsättning som den försäkrade har. För studerande bör hänsyn tas till om studierna har kunnat fullgöras på normalt sätt. För hemarbetande jämförs hemarbetet med förvärvsarbete.

³ Prop. nr 1962:90 med förslag till lag om allmän försäkring, m m s 343

Ansökan

---

21 kap 1 § AFL

Förvaltningslagen (1986:223)

1 och 2 §§ förordningen (1985:733) om frivillig sjukpenningförsäkring

---

Skriftlig ansökan

Ansökan skall enligt förordningen vara skriftlig och beviljas av den försäkringskassa där den försäkrade är inskriven. För ansökan finns en av RFV fastställd blankett FKF nr 5216.

Väntetid innan försäkringen blivit gällande

Försäkringen skall enligt förordningen gälla fr o m den fjortonde dagen efter den dag då ansökan enligt förvaltningslagens bestämmelser skall anses ha kommit in till försäkringskassan.

55-årsgränsen

RFV *rekommenderar* att åldern vid ansökningstillfället bör vara avgörande för om den försäkrade uppfyller åldersvillkoret enligt AFL. Om den försäkrade inte fyllt 55 år när ansökan inkommer till försäkringskassan, bör försäkringen beviljas även om han hinner fylla 55 år innan försäkringen börjar gälla. (Försäkringsöverdomstolens dom 1984-07-04, FÖD 977/82:1).

Tidigare sjukdomar

I samband med ansökan bör kassan också bedöma om tidigare sjukdomar kan komma att begränsa ersättningen vid sjukdomsfall som inträffar i framtiden. Se under avsnittet TIDIGARE SJUKDOMAR .

Ändring av försäkringen

---

3 kap 11 § och 21 kap 1 § AFL

4 § förordningen (1985:733) om frivillig sjukpenningförsäkring

---

Ändring av försäkringens omfattning

Den som har en frivillig försäkring får enligt förordningen ändra omfattningen av sin försäkring.

Med försäkringens omfattning menas dels vald karenstid, dels beloppets storlek. En ändring av omfattningen kan således avse ändrad karenstid och/eller ändrad storlek på sjukpenningen eller sjukpenningtillägget.

Begränsning av ersättningsrätten

Begränsningen i ersättningsrätten på grund av viss tidigare inträffad sjukdom gäller enligt förordningen även för den som vill öka omfattningen av sin försäkring. För att försäkringskassan skall kunna pröva ersättningsrätten i kommande ersättningsfall måste kassan få kännedom om de sjukdomar som den försäkrade har eller har haft under närmast föregående tvåårsperiod. En framställning om ökad omfattning kan därför lämpligen ske på blankett ANSÖKAN om frivillig försäkring (FKF nr 5216).

Väntetid innan ändringen blir gällande

Ändring av försäkringen träder enligt förordningen i kraft fr o m den fjortonde dagen efter den dag då ansökan gjordes.

RFV *rekommenderar* att väntetiden – 14 dagar – räknas fr o m den dag så ansökan om ändrad omfattning inkommer till försäkringskassan.

Förkortad karenstid

Den som fyllt 55 år kan enligt AFL inte förkorta sin karenstid. Liksom vid ansökan om inträde i försäkringen *rekommenderar* RFV att den försäkrades ålder, då framställningen om förkortad karenstid görs, bör vara avgörande. Om han är under 55 år då han begär förkortad karenstid, saknar det alltså betydelse om han hinner fylla 55 år innan försäkringen i den ändrade omfattningen träder i kraft. (FÖD 1984-07-04, 977/82:1).

Vid förkortning av karenstiden gäller enligt förordningen samma bestämmelser om tidigare inträffad sjukdom som vid ansökan om inträde i försäkringen. Den förkortade karenstiden gäller alltså inte för sjukdom som inträffat innan karenstidsförkortningen blir gällande.

Förlängd karenstid

Om den försäkrade är sjuk när begäran om förlängd karenstid görs, blir den förlängda karenstiden enligt AFL gällande fr.o.m den fjortonde dagen efter framställningen, även om sjukperioden ännu inte är avslutad vid denna tidpunkt.

Ändring av sjukpenningbeloppet

Det finns inget åldersvillkor för att ändra – höja eller sänka – sjukpenningbeloppet. Även den som fyllt 55 år har alltså rätt att höja sitt sjukpenningbelopp.

Höjning av sjukpenningbeloppet

Vid höjning av sjukpenningbeloppet gäller enligt förordningen samma regler beträffande tidigare inträffad sjukdom som vid ansökan om inträde i försäkringen. Det höjda sjukpenningbeloppet gäller således inte för sjukdom som inträffat innan höjningen blir gällande.

Obligatorisk sjukpenning höjs

Om den obligatoriska sjukpenningen höjs, minskas den frivilliga försäkringens sjukpenningtillägg automatiskt så att de båda ersättningarna tillsammans inte överstiger garantinivån (för närvarande 60 kronor).

Höjs den obligatoriska sjukpenningen till 60 kronor eller mer, upphör den frivilliga försäkringen automatiskt.

Obligatorisk sjukpenning sänks

Om den obligatoriska sjukpenningen sänks kan enligt AFL den försäkrade, om han så önskar, höja sitt sjukpenningtillägg i motsvarande mån. Ersättningsrätten kan dock enligt förordningen bli begränsad med hänsyn till tidigare inträffad sjukdom.

Om den obligatoriska sjukpenningen sänks så mycket att den tillsammans med sjukpenningtillägget understiger 20 kronor, innebär reglerna i AFL att den försäkrade ändå har rätt att behålla sitt sjukpenningtillägg.

Avgifter

---

3 kap 15 § och 21 kap 2 § AFL

7, 8 och 11 §§ förordningen (1985:733) om frivillig sjukpenningförsäkring

RFV:s kungörelse (RFFS 1985:15) med föreskrifter om avgifter till den frivilliga sjukpenningförsäkringen

---

RFV har i kungörelsen fastställt avgifterna för försäkringen.

Giltighetstid

Enligt förordningen gäller inte försäkringen om avgiften inte betalas inom föreskriven tid. Detta innebär att sjukpenning inte betalas ut för tid för vilken avgift inte erlagts. Om den försäkrade betalar in avgiften i efterskott och detta sker innan försäkringen upphör, kan han ändå få sin sjukpenning. Försäkringen upphör tre månader efter utgången av den månad då betalningen skulle ha skett. Den upphör då från och med betalningsterminens början. Någon möjlighet till återinträde finns inte. Däremot kan en försäkrad nyteckna en frivillig försäkring om han inte fyllt 55 år. Nyteckningen sker med hänsyn till den försäkrades aktuella hälsotillstånd. Försäkringen träder i kraft fr.o.m trettionde dagen efter det ansökan kommit in till försäkringskassan.

Anstånd

Efter framställning från den försäkrade kan enligt förordningen anstånd med betalning av avgiften medges om särskild anledning finns till det. RFV *rekommenderar* att vid bedömning av frågan om anstånd hänsyn särskilt tas till om en avgiftsförsummelse får direkta konsekvenser för den försäkrade. Detta kan t ex gälla en försäkrad som fyllt 55 år och som därför inte kan nyteckna sin frivilliga försäkring. Även om anstånd beviljas kan sjukpenning inte betalas ut, förrän avgiften har betalats. RFV *rekommenderar* att avgiften, om den försäkrade så önskar, kan få avräknas mot sjukpenningen. Förutsättningen är att sjukpenningen täcker hela den debiterade avgiften.

Tidsbegränsning

För att försäkringskassan skall kunna ta upp en begäran om anstånd till prövning, *rekommenderar* RFV att den bör göras innan försäkringen upphör att gälla.

Avgiftsbefrielse

Den försäkrade har enligt förordningen rätt till avgiftsbefrielse för sådan tid som han enligt AFL inte har rätt att uppbära sjukpenning, t ex vid värnpliktstjänstgöring eller i vissa fall vid vistelse utomlands. Han måste dock själv begära detta hos försäkringskassan. Framställningen kan vara skriftlig

eller muntlig och kan göras både före och efter den tid för vilken avgiftsbefrielse begärs. RFV *rekommenderar* att den försäkrades uppgifter normalt godtas utan särskild utredning. Om den försäkrade begär avgiftsbefrielse för längre tid än trettio dagar, bör han kunna styrka att de omständigheter han åberopar faktiskt förelegat i de fall kassan inte ändå känner till dem.

Tidsbegränsning

RFV *rekommenderar* att en begäran om avgiftsbefrielse bör göras senast inom två år efter utgången av den tid för vilken avgiftsbefrielse begärs.

Försäkringens upphörande

---

21 kap 1 § AFL

5 och 8 §§ förordningen (1985:733) om frivillig sjukpenningförsäkring

RFV:s kungörelse (RFFS 1985:15) med föreskrifter om avgifter till den frivilliga sjukpenningförsäkringen

---

Uppsägning

När en försäkrad säger upp sin försäkring, upphör den enligt förordningen att gälla från och med dagen efter den då uppsägningen gjordes. Därefter debiteras ingen avgift, och för mycket erlagd avgift återbetalas. Bestämmelserna hindrar inte den försäkrade från att säga upp försäkringen från en senare tidpunkt. RFV rekommenderar att krav ställs på att uppsägningen görs skriftligt för att bli gällande och att försäkringen upphör dagen efter den då den skriftliga uppsägningen kommit in till försäkringskassan. På så sätt undviks att oklarhet vid en senare tidpunkt uppstår om försäkringen har sagts upp samt från och med vilken dag uppsägningen gäller, t ex i det fall att den försäkrade skulle insjukna efter det att försäkringen sagts upp. En sådan tillämpning utesluter också risken för att en försäkring sägs upp av misstag.

I följande fall upphör försäkringen automatiskt:

- när hel pension beviljas
- när den obligatoriska sjukpenningen höjts till garantinivån
- vid avgiftsförsummelse
- vid dödsfall

I några fall måste försäkringskassan avsluta försäkringen:

- när den försäkrade har sagt upp försäkringen
- när den försäkrade har avregistrerats, t ex vid flyttning till utlandet.

Om försäkringen upphör att gälla före betalningsterminens utgång, återbetalas för mycket erlagd avgift automatiskt. I övriga fall när den försäkrade får pengar till godo, t ex om han minskat försäkringens omfattning, avräknas överskjutande belopp automatiskt på avgiften för nästa betalningstermin. Även om försäkringen inte upphört skall återbetalning av för mycket erlagd avgift enligt kungörelsen göras om den försäkrade begär det. Belopp under 10 kronor återbetalas dock inte.

Samordning med andra försäkringar

---

3 kap 5 och 8 §§ samt 17 kap 1 § AFL

10 § förordningen (1985:733) om frivillig sjukpenningförsäkring

7 kap 17 § och 8 kap 79 § studiestödslagen (1973:349)

24 § arbetsmarknadskungörelse (1966:368)

Retroaktivt beviljad pension

Om en försäkrad beviljas t ex hel ålders- eller hel förtidspension retroaktivt för samma tid för vilken frivillig sjukpenning utbetalats, skall pensionen enligt AFL minskas med det belopp som utbetalats i sjukpenning. Sjukpenningen dras då från pensionens bruttobelopp, dvs pensionen före skatteavdrag. Erlagd avgift för den frivilliga försäkringen betalas inte tillbaka.

Partiell pension

Den som beviljas partiell pension har rätt att behålla sin frivilliga försäkring. Sjukpenning kan dock inte utges för den del av den nedsatta arbetsförmågan som ligger till grund för pensionen. Vid bedömning av rätten till sjukpenning tas då hänsyn endast till restarbetsförmågans nedsättning. Är denna fullständigt nedsatt, utges hel sjukpenning. Om restarbetsförmågan inte är helt nedsatt, men nedsatt med minst hälften, utges halv sjukpenning.

Exempel

En försäkrad har uppburit hel frivillig sjukpenning. Han beviljas halv förtidspension retroaktivt. Ersättningarna samordnas för retroaktivtiden. Eftersom det i och med pensionsbeslutet har fastställts att den försäkrades arbetsförmåga är nedsatt endast till hälften, och eftersom han får pension för den halva delen, kan han inte också få sjukpenning för samma tid. Vad beträffar den andra delen av arbetsförmågan är ju denna enligt pensionsbeslutet inte nedsatt. Alltså kan sjukpenning inte utges. Om den försäkrades sjukdom försämras så att han inte alls kan arbeta, har han däremot rätt till hel sjukpenning. Detsamma gäller om han insjuknar i en annan sjukdom. Han kan också ha rätt till halv sjukpenning, om restarbetsförmågan blir nedsatt till minst hälften på grund av den tidigare eller annan sjukdom.

Studerande

Den frivilliga försäkringen är helt fristående i förhållande till utbildningsbidrag och särskild sjukförsäkring för studerande. Den samordnas alltså inte med dessa förmåner.

Studerande som har en sjukpenninggrundande inkomst, som fastställts på grundval av enbart den inkomst som han har av eget arbete under studietid

(studietids-SGI), kan teckna ett sjukpenningtillägg om sjukpenningen enligt studietids-SGI: n inte uppgår till garantinivån (60 kronor per dag).

Sakregister

20-dagarsregeln	11
55-årsgränsen.....	14
Anstånd.....	17
Avgiftsbefrielse	17
Bedömning av arbetsförmågan.....	13
Begränsning av ersättningsrätten.....	15
Bevakning	12
Förkortad karenstid.....	15
Förlängd karenstid.....	16
Försäkring före 1 januari 1986	9
Giltighetstid	17
Hemmamakeförsäkrade	7
Höjning av sjukpenningbeloppet.....	16
Läkarintyg.....	11
Normalt arbetsför.....	13
Nya regler	7
Obligatorisk sjukpenning höjs.....	16
Obligatorisk sjukpenning sänks.....	16
Omprövning.....	13
Partiell pension	20
Retroaktivt beviljad pension.....	20
Sjukpenning.....	9
Sjukpenning för enbart hemmamakeförsäkrade.....	10
Sjukpenning för hemmamake med frivillig försäkring	10
Sjukpenningtillägg.....	9
Skattefri	9
Skriftlig ansökan.....	14
Studerande	20
Tidigare sjukdomar.....	14
Tidsbegränsning	17, 18
Uppenbart samband.....	12
Uppsägning.....	19
Väntetid innan försäkringen blivit gällande	14
Väntetid innan ändringen blir gällande	15
Äldre regler.....	7
Äldre regler för hemmamakeförsäkring	7
Ändring av försäkringens omfattning.....	15
Ändring av sjukpenningbeloppet.....	16